

מראי מקומות- שבועות ל"ד

למה צריכין לראות אם טרפה או שלם הי'.
ותי' דמיירי דהי' א' טרפה וא' שלם בפניו,
וצריכין לדעת אם הרג הטרפה או השלם.
אולם ע' ברמב"ן דכ' דשמעי' מינה אגב
אורחי' דקיי"ל כר"ע ור"ט דסוף פ"ק דמכות,
דס"ל דבאמת חיישין שמא טריפה הי', וא"כ
שפיר צריכים לדעת אם שלם או טרפה הרג
(אולם אף הרמב"ן כ' דלא חיישין אלא
לטריפות שבחוץ, אבל לטריפות שבפנים לא
חשש). והוסיף הרשב"א דמה דאמרי' כאן
ר"ט ור"ע דלא אזלי' בתר רובא משום דכתי'
והצילו העדה.

(ה) נהי ידיעה בלא ראי' אשכחן לה- הק'
התרומת הכרי' (סי' א', ד"ה אך שיש), הרי אם
אמרי' דהוי כמו דאמרי' לענין ממון, דאמר
מנה הודיתה לי בפני פלוני ופלוני, הרי לא
שייך הכי גבי קנס, וא"כ מהו הציור ידיעה
בלא ראי' לענין קנס. ולכן פי' דמה דאמרי'
לענין קנס ידיעה בלא ראי', היינו דמהני
אומדנא, וכעין מעשה דשמעון בן שטח. וכן
פי' הריטב"א, כגון שנכנס אחריה לחורבה
כשהיא בתולה ונמצאת בעולה, דיכולין
לאמוד דאונסה או פיתה אותה. וע"ע בפורת
יוסף דנתקשה בזה, אם עדים מעידים שהוא
אנס אשה, והוא אמר דבתולה היתה, הרי זה
נכלל במודה בקנס ופטור. ולכן הוא פי'
דה"א דגזה"כ הוא דחייב אע"פ שלא הי'
עדותן מועיל כלל לחייבו קנס. אבל כיון דאין
שייך ראי' בלא ידיעה [לכאור' כוונתו דראי' בלא ידיעה
אין שייך כלל, לא רק דלא מהני מן הדין, וצ"ע], אין שייך
לחייבו.

(ו) מי לא בעי מידע נכרית בעל בת ישראל בעל-
הק' רעק"א, למה לא מוקמינן בשהוחזק
כפרן, דאמר שלא אנס אשה מימיו, והעדים
מעידים שאנס אשה, אבל אין יודעים אם בתו
של זה היא או לא, וכקו' הגמ' בעמוד ב',
וממילא שייך שעדותן שפיר מחייבו קנס.
ותי' ע"פ מש"כ השו"ת הרשב"א (אלף קצ"ג)
דבקנס, כיון דלא מהני הודאה לחייבו, ג"כ
לית בה דין הוחזק כפרן [וע' רשב"א שם, ומשמע דביאור
הדברים הוא דכל היכא דבעינן עדות ממש, מה שהוא הוחזק כפרן אין

(א) מסתברא מפקדון הו"ל למילף, שכן תחטא
מתחטא- פרש"י, בשניהם כתיב תחטא לג"ש.
והק' רעק"א (בגלה"ש), הא זה קאי לר"א
דלית לי' ג"ש דתחטא תחטא. ועוד, אי ג"ש
הוא, איך אמרי' דאדרבה מביטוי הו"ל
למילף שכן חטאת מחטאת, הא קיבל ג"ש
דתחטא תחטא מרבו. ועוד, א"כ למה צריך
ללימוד דאואין, הא איכא ג"ש דתחטא. ולכן
פי' רעק"א דנראה דאי"ז ג"ש, אלא דדומה
יותר לפקדון, כיון דבשניהם כתי' תחטא. וע'
ביד דוד דאכן פי' דכוונת רש"י הוא כמו שכ'
רעק"א, ולא לג"ש גמורה.

(ב) אדרבה, מביטוי הו"ל למילף שכן חטאת
מחטאת- כ' התורת חיים דאין להק' כן
אבריייתא גופא, על שי' ר"ש דדריש תחטא
תחטא, דהא ג"ש גמר מרבי', ולכן אין שייך
להק' דהו"ל לגמור חטאת חטאת. אבל על
הגמ' שפיר פריך, דמה דקאמר מסתבר
ללמוד מפקדון שכן תחטא תחטא, אין זה
מכח ג"ש, אלא גמר ר"א במה מצינו משום
דדמיין אהדדי במילי טובא, ולהכי אמרי'
דמסתברא מילתא ללמוד מפקדון, וע"ז
שפיר פריך הגמ' דהו"ל ללמוד משבועת
ביטוי.

(ג) אבל מה אעשה שאין דמך מסור בידי, שהרי
אמרה תורה ע"פ שנים עדים וכו'- כ'
הריטב"א דאי אית לי' לשמעון בן שטח להא
דר' אחא, אתא מתני' כפשטי', דאם הי' עד
אחר עמו, אף דלא ראו הרציחה ממש, אולם
יכולין לפסוק ע"י האומדנא. אבל אם לא ס"ל
להא דר' אחא, א"כ למה צריך להא דהצריך
התורה ב' עדים, אפי' אם היו ב' עדים שם לא
הי' יכול להמיתו, שהרי לא ראו הרציחה
בכלל. וכ' דאם לא ס"ל להא דר' אחא, צריך
לומר דחדא ועוד קאמר, חדא דלא חזיתך
ממש, ועוד, אפי' אם הי' חזיתך, הא הצריך
התורה ב' עדים.

(ד) אם אדם טרפה הרג או שלם הרג- הק' תוס',
הא אזלי' בתר רובא, דמרוצח ילפי', דלא
חיישין שמא הי' נקב במקום סייף, וא"כ

דמעילה. וכ' דמ"מ ילפי' ממעילה לאפטורי מזיד גמור, אבל פרטי דינן מזיד כל חד כדיני'.

(א) **אדגמר לה ממעילה, נגמר לה מעדות-ע'**
בריטב"א שהבין בשי' רש"י דמה דגמרי' ממעילה היינו בגזרה שוה. והק' עליו, א"כ מהו קו' הגמ' שיגמור מעדות, הרי ע"כ ר"ש קיבל מרבנו הג"ש דמעל מעל, ולא הג"ש דתחטא תחטא, ומה שייך להק'. ולכן פי' (וכ"כ תוס' ד"ה הנך) דהא דאמרי' דגמר ממעילה, לאו בתורת ג"ש הוא, אלא באופן מה מצינו הוא, דמה אשם מעילות לא עשה מזיד כשוגג אף אשם גזילות כן, והיינו דמהדרינן דהיינו חוכא, דאדגמר במה מצינו ממעילה, ליגמר מעדות במה מצינו. אולם ע' ברמב"ן דכ' בפ' אחר דבאמת ג"ש הוא, אלא דהג"ש הוא מחטא חטא, דג"ש זו שייך ממעילה וגם מעדות [אולם עדיין אי"ז מיישב פרש"י, דכ' דהג"ש הוא מלשון מעל, וצ"ע].

(ב) **ותהדר עדות ותגמר לה מפקדון מזיד דלאו כשוגג- העיר הריטב"א**, הא פקדון למד הוא ממעילה, ואין למדים למד מן הלמד בקדשים. ותי' דכיון דשתייהם ג"ש הם, שפיר למדין מן הלמד.

(ג) **ותהדר עדות ותגמר לה מפקדון מזיד דלאו כשוגג- העיר המהרש"א**, אולי אה"נ, לאחר דילפי' הג"ש דפקדון ממעילה, שפיר ילפי' עדות מפקדון, ובאמת דין מזיד לאו כדין שוגג לפי ר' שמעון. וכ' דאין לומר כן, דלא לשתימיט בשום דוכתא למימר הכי, דר"ש לית לי' מזיד כשוגג.

שייך לצרף להעדות, וא"כ ממילא כלפי החיוב קנס אין אנו משגיחין בכלל במה שהוחזק כפרן].

(ז) **מי לא בעי מידע נכרית בעל בת ישראל בעל- כ' רעק"א** דאף דודאי גם בממון צריך לדעת אם ישראל הלוח לו או אם נכרי הלוח לו, שהרי הפקעת הלואה עכו"ם מותר, מ"מ פשוט דמיירי דידעו בודאי דישראל הוא, רק דלא היו יודעים אם מתנה הי' או הלואה הי'.

(ח) **אי אמר אין שקלי ודידי שקלי, כי אתו עדים מאי הוי-** הק' הקצות (ע"ט, ב'), מ"ש מדברים העשויים להשאיל ולהשכיר, דאמרי' דאי עדים רואין אותו שנתן לו דבר העשוי לשאלה, ונתנו לו סתם, דאמרי' דמסתמא נתנו לו להשאיל ולהשכיר. וא"כ, י"ל דה"ה כאן, דנתנו לו זוזי, לימא דנתנו לו בתורת הלואה, שהרי ודאי מעות הוי דבר העשוי להלוות, וא"כ איך יכול לטעון אין שקלי ודידי שקלי. ותי' דשאני חפץ דהדרא בעין, דאז אמרי' דכיון דעשוי להשאיל ולהשכיר, הרי הם בחזקת מרי קמא. אבל בהלואה, דמלוה להוצאה ניתנה, לא שייך לומר דהוי בחזקת בעלים הראשונים, דהא מחזקת בעלים הראשונים ודאי יצאה, ואפי' לא נתנו לו אלא בתורת הלואה, דהא להוצאה ניתנה, וא"כ אינו בחזקת בעלים הראשונים, ואין יכולין לומר דהעדים יכולין לומר דמסתמא הי' בתורת הלואה.

(ט) **מחכו עלה במערבא- כ' הריטב"א**, "פי', מחכו על ברייתא לומר דבשיבושא אתניי', ולא אר"ש מעולם, דאילו על ר"ש חס ושלום דמחכו".

(י) **ומאי חוכא, דלמא מזיד לאו כשוגג בפקדון ממעילה-** העיר החזון איש (חו"מ ליקוטים סי' כ"ד, לסוגיין), הא שוגג דמעילה היינו דסבור שהוא חולין, ובכה"ג בשבועת הפקדון פטור לגמרי, דהא בעינן זדון הפקדון, דאל"כ לא חשיב האדם בשבועה. וכן אם שגג באיסור שבועה פטור (וכמש"כ תוס' לעיל לא: ד"ה ואין). ואם הזיד בשבועה ושגג בקרבן במעילה, דחשיב שוגג בפקדון, במעילה זה חשיב מזיד, וא"כ איך ילפי' מיני', הא מזיד דפקדון לא שייך כלל למזיד